

Az irigylésre méltó Marcibányi tér?

Az a tapasztalatom, hogy működnek olyan művelődési házak, amelyek léteéről, munkájáról, programjairól éppen azok nem tudnak semmit vagy csak igen-igen keveset, akiknek közművelődéséről hivatott a ház gondoskodni. Ha az ember kíváncsi a miértekre, többnyire panaszok tömkelegét hallgathatja végig. A népművelők érdektelenségére, közönyre, elpolgáriásodásra hivatkoznak, melyek feloldására semmilyen tanfolyamon, főiskolán, egyetemen nem kaptak receptet. S való igaz, nincsen olyan orvosság, amely egy csapásra megszüntetné a fent említett bajokat. Ha a népművelőknek nincsen közvetlen, személyes kapcsolatok mindazokkal, akiknek dolgoznak, ha nem ismerik első kézből az igényeket, tükröződik ez munkájuk tényleges eredményein.

Míndez nem vonatkozik a II. kerületi Marcibányi téri Művelődési Központra. Az itt folyó munkáról, egy-egy izgalmas programról még azok is tudnak, akik a főváros egy távol eső kerületében laknak, s olyan munkahe-lyen dolgoznak, melynek saját művelődési háza van. „Könnyű nekik, van mindenre pénzük!” „Jó vicc, nézze meg azt az épületet, ahhoz képest mi csak egy ürgelyuk vagyunk!” „Tudja mit, én ki merem mondani: a második kerületben még az emberek is mások!”... Ilyen és ehhez hasonló megjegyzéseket sokat hallottam népművelőktől, művelődési házak igazgatóitól. Öntsünk tehát tiszta vizet a pohárba.

Kiváltságosak?

— Nem tagadom, bizonyos helyzeti előnyünk van, bár az is az igazsághoz tartozik, hogy éppen ezért többet fáj a fejünk, több a kockázatunk — magyarázza *Legény Miklósné* igazgató. — Kis gyerek kis gond, nagy gyerek nagy gond... Nem kell ahhoz mélyreható szociológiai felmérést készíteni, hogy kiderüljön, a mi kerületünkben más a lakosság összetétele, mint akár

Újpalotán, Angyalföldön vagy Újpesten. A népművelőknek az a feladatuk, hogy felmérjék, megismerjék, kiknek dolgoznak, s azután döntsék el, hogy mit és milyen módszerekkel. A mi közönségünk igényes, ne vegyeszerénytelenségnek, de ebben nekünk is van némi szerepünk. Házunk közművelődési tevékenysége kicsit már túlságosan is kikapartban van, szem előtt vagyunk. Tehát természetesen következik, hogy nem adhatjuk alább! Példaként két levelet mutatok:

„Tisztelt Igazgató Asszony!

A Marcibányi téri kultúrközpont közvetlen közelében lakom. Számomra és családom számára nagy öröm, hogy közvetlen szomszédságunkban lehet szép zenét hallgatni, érdekes filmeket látni. Nagyon nagy veszteség volna számunkra, ha az Önök műsora iránt csökkenne az érdeklődés. Ha ez bekövetkezne, csökkenne a műsorok színvonala, ami miatt tovább csökkenne a látogatottság, és a kultúrközpont elvesztené azt a rangját, amelyet eddig kivívott. Miért tartok ettől? Meglehetősen sok embert ismerek a környékről. Némelyek idén nem újították meg hangversenybérletüket, mások meggondolják, hogy megújítsák-e. Így érvelnek: ugyanezeket a hangversenyeket látogathatják a Zeneakadémián vagy a Várban is, ahol az akusztika jobb, az ár ugyanaz, és nem kell a ruhatárra várva meghúlni. Ez utóbbi körülmény — főleg az idősebbek körében — tapasztalataim szerint, igen erősen esik latba. Tény, hogy a földszinti helyiség hideg, huzatos, a ruhatárra pedig hosszú percekig kell várni. A félemeleten óriási a zsúfoltság, lassú a kiszolgálás. Volt időszerű, amikor ki-ki maga helyezte el a felsőkabátját a félemeleti ruhatárban, és maga vette ki, ez bizonyult a leggyorsabb, legegyszerűbb megoldásnak.

A kissé távolabb lakók számára a Marcibányi tér nehezen megközelíthető. Nem lehetne megpróbálkozni azzal, hogy legalább a »jeles« hangversenyek előtt és után különbusz közlekedjék a művelődési központ és a Moszkva tér között?...”

„Kedves Elvtársnő!

Sokadmagam nevében fordulok Önökhöz. Mi, a környék régi lakói, magunkénak érezzük kerületünk fejlődését, és nagy távolságról csábítottunk ide barátokat, ismerősöket Budapest legszebb és legjobb koncertjeire. Tavaly még kellemesen és otthonosan éreztük magunkat. Az idén: ruhatári sorbaállítás, hideg nézőtér fogad bennünket. A koncertek ára pedig megkövetelné, hogy valamiféle műsort árusítsanak, vagy netán el is küldjék a bérlőknek. Végső esetben legyen egy műsorközlő, vagy függesszenek ki a bejárati ajtóra plakátot. Kérem, tegye »meleggő és otthonossá« újra a mi kultúrházunkat.”

— A Marcibányi téri koncertek keretében ebben az évadban fellép Ránki Dezső, Kocsis Zoltán, Jandó Jenő, a Bartók kvartett, Perényi Miklós, és ez a felsorolás egyáltalán nem teljes. Természetesen telt házuk van, s közben olyan apró-cseprőnek tűnő, de nagyon is komoly problémákat kell megoldanunk, amiket joggal vetnek szemünkre a levélírók.

Adottságok

Valóban korszerű épület a Marcibányi téri Művelődési Központ. A színháztermen kívül két helyiség az audiovizuális nyelvoktatásé, egy a fotósoké, ezenkívül előadóterem, klubszobák, szakköri szobák állnak rendelkezésre a különböző foglalkozások lebonyolításához. Nagy gondot fordítanak az épület karbantartására, tisztaságára. Külön erre a célra „takarítóbrigádok” alkalmaznak.

Az összköltségvetésükhöz képest az állami támogatás összege nincsen annyi, mint amennyit hasonló besorolású más művelődési központok kapnak.

— Ez nem panasz — mondja az igazgató —, csupán válasz arra, hogy kiváltságosak vagyunk-e. Ránk éppen úgy vo-

natkozik a 02/3-as rendelet, mely a tiszteletdíjkeretet rögzíti, s bennünket is nehéz helyzetbe hoz. Nem titok, különösen kollégáim körében nem, hogy van kiskapu, vagyis a TIT-en keresztül fizetünk előadókat. Sajnos a másodállásokkal kapcsolatos s így a közművelődési intézményeket is érintő, egyébként jó rendelet nem differenciál. Ezért kell kibúvókat keresnünk. Nincs más választásunk, hiszen a programok színvonalát nem lehet rontani.

Nyári nyelvi táborunk több ezer gyereket mozgósít. Ez azt is jelenti, hogy néhány száz pedagógusra is szükségünk van. Szerződést kötöttünk egyetemekkel, s jönnek hozzánk különböző képessítésű gyakorló tanárok. Kétheti munkájukért nem adhatok megalázó berravalót. Viszont a 02/3-as keretet sem „élhetem fel” a nyár folyamán. Tanulság: Minél jobban, színvonalasabban dolgozik egy művelődési ház, annál inkább nehezíti életét ez a pénzügyminisztériumi rendelet.

Vasárnap — vasárnap

Először csak felsorolom, mi mindent láttam. Volt sajtótájékoztató, bábszínházi előadás, gyermekdivat-bemutató, kirakodóvásár, könyvadás, madárkiállítás, logopédiai szaktanácsadás, folklórműsor, citazene... Körülbelül hatszáz-hétszáz ember, felnőttek, gyerekek egyaránt.

Irigylésre méltó, gazdag vasárnapi program. Irigylük is! Hiszen a szervezést anyagilag és erkölcsileg a Lapskiadó Vállalat támogatja. Hirdetik a lapok — ingyen!

— Utasítottam volna vissza? — kérdi az igazgató, joggal. — Ugye, butaság lett volna. Egy népművelő nem hagyhat ki ilyen lehetőséget. Sikerünk van. Jönnek mindenfelől. Szerencsénk is, hogy éppen mi adhatunk helyt ennek a színes közművelődési eseménynek. De a munkánk sem kevés. Októbertől minden második szombaton hasonló, úgynevezett családi programot szervezünk. A nőknek főzőcske szaktanácsadással, divatbemutató, s ötletek, hogyan s mit csomagoljanak a különböző évszakokban, ha elutaznak néhány napra. A férfiaknak autós szaktanácsadás, közben a gyerekeknek különböző izgalmas foglalkozások. Együtt jön a család, majd érdeklődésük szerint ki-ki mehet oda, ami vonzza. Támogatóink a Camping és Caravanning Club és az Autóklub. Menet közben bővítjük a programskálát.

Véleményem szerint a lehetőségeket meg kell ragadni. A közművelődésnek is szüksége van mecénásra, s egy művelődési központ is vállalhat kockázatot.

Telephelyek

A művelődési központ szakmai-módszertani irányításával úgynevezett telephelyeken is folyik a közművelődési munka. A Budai Táncklub elsősorban a felnőtt- és gyermeklátogatók testkultúrájának fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Berczik Sára mesterredző irányításával művészitorna-tanfolyam működik. Ez a helyszíne a kondicionáló tornának, a ballet-tanfolyamnak és a diák-tánc-tanfolyamnak is.

A Ságvári Endre Művelődési Otthont elsősorban a társaságot kívánó, magányos emberek keresik fel. Itt tartják fogadóórákat a kerület tanácstagjai.

Kissé távolabb, a kerület peremén működik a Petőfi Sándor Művelődési Otthon. Ide elsősorban a terület nyugdíjasai járnak. A ház vezetője gyakran szervez számukra néhány napos külföldi kirándulást a környező szocialista országokba.

— A telephelyek közművelődésének színvonala, a programok tematikája egyelőre még hagy kívánnivalókat — mondja *Legény Miklósné*. — Az ottani közönség a központhoz hasonló színvonalú izgalmas eseményeket követel. Igazuk van. Ez az egyik legfontosabb feladatunk. Sok levelet kapunk tőlük, ötleteket adnak. Valóra fogjuk váltani mindazt, amire lehetőség van. Itt is irigylésre méltóan szeretnénk dolgozni.

Rados Péter